

fg
FRANJEVAČKI
MUZEJ I GALERIJA
ŠIROKI BRIJEG

**Boris
Orenčuk**

**POSTAJE
KRIŽNOG
PUTA**

16. 3. - 11. 4. 2023.

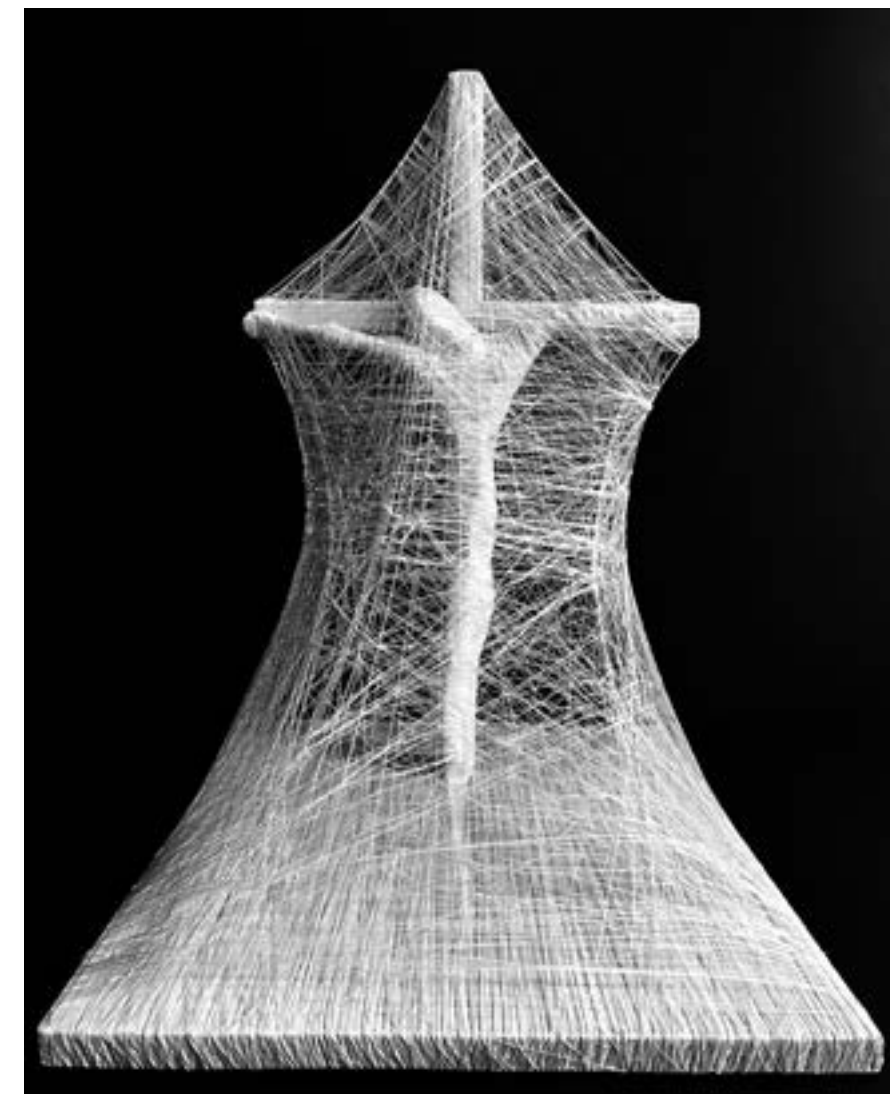
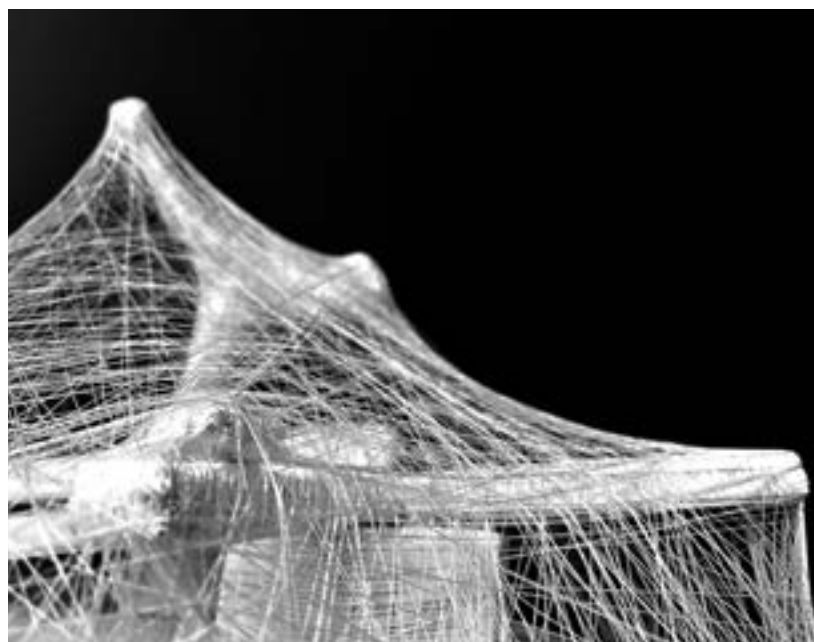
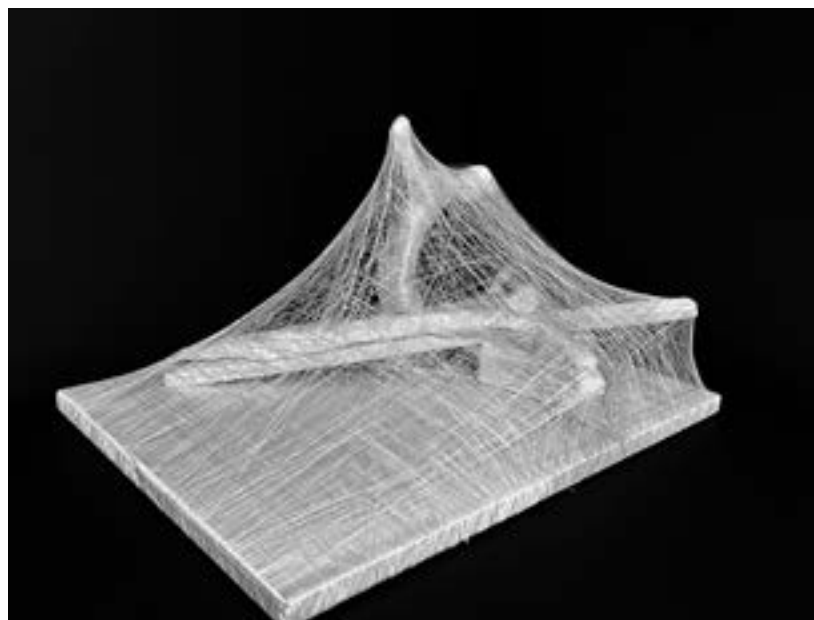
**Otvorenje:
16. 3. 2023. u 19 sati**

U katoličkom svijetu Križni put predstavlja pobožnost u spomen muke Isusa Krista te je kroz povijest sadržava različiti broj postaja, da bi se vremenom ustalio na četrnaest.¹ Nastaje u vrijeme prvih hodočašća u Jeruzalem, ali sama pobožnost se značajnije krenula širiti u 17. stoljeću. Kroz povijest umjetnosti, crkvenim inventarima dominirale su oltarne pale, a Križni put je sve do novih razdoblja zauzima sporedno mjesto. Kako je bio smješten na zidovima lađa samih katedrala, nije se mogao istaknuti. Drugim vatikanskim koncilom dolazi do velikih promjena u unutrašnjostima crkava te se odstranjuju „suvišnosti“, teži se jednostavnosti, pri čemu pojedini sakralni motivi dobivaju na važnosti. Sukladno tome, zadržavaju se prikazi „Raspeća“, „Križnog puta“, svetaca zaštitika te Bogodorice. Sami Križni put je neizostavan dio inventara svih župnih crkava s potpuno definiranom slikarskom ili kiparskom temom, tj. ikonografskom strukturom.

Ustaljeno je da današnja sakralna umjetnost slijedi u stopu inovativne tokove u umjetnosti, no na ovim prostorima to nažalost još dovoljno nije istraženo. Složena ikonografska tema Križnog puta postaje jedan od glavnih izazova u iskušavanju umjetnikovih sposobnosti. Nerijetko umjetnici „zapnu“ u bespuću već viđenoga, neinovativnog i nametnutog (od raznih strana). Kroz same prikaze Križnog puta bismo trebali poimati život kao prijelaz iz zemaljskog progonstva do istinskog doma na Nebu.

Izložba Borisa Orenčuka „Postaje Križnog puta“ broji deset skulptura rađenih kombiniranom tehnikom, nastalih tijekom 2022. godine i daje nam upravo taj nadnaravni, duhovni osjećaj. Djela su nastala kao proces daljnjeg razrađivanja žičanih materijala, sad već karakterističnih za opus Borisa Orenčuka. Atipični materijal, ovog puta konac, Orenčuk ovdje koristi kako bi izrazio novo sagledavanje već ustaljenog motiva Križnog puta. Konac kojeg autor horizontalno „namotava“ preko bijelih skulptura, daje potpuno novu metafizičku dimenziju koja onda pak ima primat nad samom formom skulptura. Skulpture bez lica metafora su boli. One nisu samo Isus Krist, nego univerzaliziraju Njegovu patnju na način da svaki promatrač može „upisati“ svoje lice u izmučenu figuru i prepoznati se u Onome koji nosi križ. Ta je autorska mogućnost „dovršavanja“ skulpture od strane promatrača vrlo inovativan pristup sakralnim temama u ovom postmodernom vremenu relativiziranja svih vrijednosti. Same postaje Križnog puta broje scene iz Kristovog posljednjeg dana na Zemlji, od suđenja pred Pilatom do smrti na Križu. Orenčuk uzima poznati likovni predložak i nadograđuje ga na sebi svojstven način. Skulptura „Krist pada pod križem“ odiše nesvakidašnjom ekspresivnošću, a na njoj vidimo kako konac doslovno obuzima i „pritišće“ skulpturalnu grupu, gdje Krist zapravo ne pada pod samom težinom drvenog križa kojeg nosi, nego pod težinom silnih ovozemaljskih ljudskih grijeha koje još treba iskupiti. Skulptura „Šimun Cirenac pomaže Kristu nositi križ“ prikazuje Krista kojemu dobronamjerni Šimun iz Cirene odlučuje pomoći u nošenju križa. U tom prikazu možda ne vidimo sam razlog pomaganja Kristu, ali ono što je važno je to da vidimo duhovnost. Duhovnost koja proizlazi iz raznih ritmičkih varijacija, silueta zarobljenih pod prostorom pokrivača (konca), složenih površinskih struktura, sučeljavanjem svjetla s bjelinom samih skulptura, ali i sjenama koje stvaraju končane niti. Konac kojeg naposljetku možemo iščitati kao jedinstveno okrilje Božje prisutnosti, ono što nas u ovim danima Korizme nastoji voditi k najvećem kršćanskom blagdanu – Uskrsu.

Važno za naglasiti jest da jednostavnost i čistoća u skulpturama Borisa Orenčuka spajaju organsko s geometrijskim, metafizičko sa stvarnim. Autorove skulpture isprepliću biblijske teme i aktualno vrijeme u kojem živimo. U njegovim skulpturalnim grupama ne možemo odrediti vrijeme, niti mjesto događanja. Same skulpture nas obuzimaju svojom „scenografijom“, pritom potencirajući bol, prazni prostor i na samom kraju – smrt. Skulpture Borisa Orenčuka daju nam intiman zapis maštovite forme, veoma blizak minimalizmu, ali dovoljno snažne ekspresije da kod svakog promatrača ostave izniman dojam.

Boris Orenčuk rođen je 1989. godine u Mostaru, Bosna i Hercegovina. Magistrirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu na Odsjeku kiparstvo kod mentora za praktični rad prof. mr. Mustafe Skopljaka i teoretski rad kod profesora dr.sc. Sadudina Musabegovića. Na Univerzitetu Džemal Bijedić u Mostaru završio dodiplomski studiji - Odsjek likovnih umjetnosti smjer kiparstvo u klasi prof.mr. Mustafe Skopljaka. Završio Srednju školu likovnih umjetnosti Gabrijela Jurkića na Odsjeku za kiparstvo u Mostaru. Dobitnik Rektorove nagrade za postignuti uspjeh, nagrade Fondacije Slipičević iz domene likovnih umjetnosti u gradu Mostaru i nagrade Društva hrvatskih likovnih umjetnika u Federaciji / DHLU za najaktivnijeg člana. Član je Hrvatskog kulturnog društva NAPREDAK glavna podružnica Mostar, Društva hrvatskih likovnih umjetnika u Federaciji / DHLU, Udruženja likovnih umjetnika BiH / ULUBIH, Udruge umjetnika „Vrba“, Udruge za kulturnu i umjetničku produkciju VERUS i Udruženja likovnih umjetnika „Format“/ ULUF. Sudjeluje u izradi Strategije razvoja kulture Grada Mostara od 2018. godine. Dosad je imao sedam samostalnih izložbi skulptura i četrdeset osam skupnih izlagačkih aktivnosti.

Nakladnik: Franjevački muzej i galerija Široki Brijeg; **Za nakladnika:** fra Ivan Marić; **Predgovor:** Vladimir Filipović; **Oblikovanje i priprema kataloga:** Ana Naletilić; **Tisak:** SUTON, Široki Brijeg; **Godina:** 2023.; **Naklada:** 150 primjeraka

franjevacka.galerija@gmail.com | <https://fmg-sb.com/> | <https://www.facebook.com/FGSB1990> | <https://www.instagram.com/franjevackimuzejigalerijasb/>

¹ „Općom i od pape priznatom praksom postaje križni put u XVII. stoljeću, a glavni su joj nosioci franjevci, koji jedino imaju povlasticu blagoslivljati postaje križnog puta. Broj postaja je varirao (u početku ih je samo sedam), ali se već u XVII. stoljeću ustalio na četrnaest.“ (Badurina, A.; Leksikon ikonografije, liturgije i simbolike zapadnog kršćanstva i uvod u ikonologiju, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2006., str. 390).